

ПРИРОДНИЧО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Приймальна комісія

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
для вступників на навчання
для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого
бакалавра (на основі базової загальної середньої освіти)

Тема 1. Найдавніша Історія України.

Основні етапи розвитку первісного суспільства. Поява і розселення людей на території України. Мезоліт. «Неолітична революція» та її ознаки.

Трипільська культура. Племена епохи бронзи. Розвиток державотворчої традиції на території України: кіммерійці, скіфи, сармати.. Античні міста-держави Північного Причорномор'я, їх політичне та господарське життя.

Східні слов'яни у давнину. Найдавніші писемні та археологічні джерела про походження слов'ян, їх заняття, суспільний лад, побут, вірування. Боротьба з готами, гунами і аварами. Витоки українського народу.

Перші державні об'єднання східнослов'янських племен на Середньому Подністрів'ї. Східнослов'янські племена і державно-племенні союзи VI–IX ст. Взаємовідносини східних слов'ян з сусідніми народами.

Тема 2. Утворення і розвиток Київської Русі.

Передумови утворення Київської Русі. Походження термінів “Русь”, “Руська земля”. Перетворення Києва на державний центр східнослов'янських племінних союзів. Теорії походження Київської Русі Соціально-економічні і політичні фактори об'єднання слов'ян. Утворення міст. Розвиток і характер землеволодіння. Князь Олег. Київська держава за Ігоря, Ольги, Святослава.

Відносини Русі з кочівниками. Військові походи князів. Русь і Візантія.

Шляхи проникнення християнства на Русь. Хрещення Русі та його історичне значення. Володимир Великий. Реформування держави. Київська Русь за Ярослава Мудрого. “Руська Правда. Тріумфірат-Ярославичів. Князівські з'їзди. Останнє піднесення Київської держави за Володимира Мономаха і Мстислава Великого. Структура княжої влади. Причини розпаду Київської Русі на окремі князівства.

Тема 3. Галицько-Волинське князівство.

Економічне і політичне зміцнення Галицького князівства. Ярослав Осмомисл. Протистояння експансії польських і угорських феодалів. Роман Мстиславович. Соціально-економічний розвиток Галицько-Волинської Держави. Перші завойовницькі походи монголо-татар. Битва на р. Калці. Південно-західні руські землі під ігом Золотої Орди. Ідея єдності Русі. Спроби Данила Галицького організувати антиординську коаліцію держав. Міжнародні відносини за Данила Галицького. Значення Київської Русі і Галицько-Волинської держави. Їх місце та роль у формуванні українського народу і світовій історії.

Тема 4. Соціально-економічний, політичний та культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави в IX – XIV ст.

Політичний устрій Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Соціальний устрій. Смерди. Форми землеволодіння. Селянські повинності. Розвиток сільського господарства. Розвиток ремесла та торгівлі. Міста в Київській Русі. Розвиток писемності. Найдавніші писемні пам'ятки. Розвиток літератури. Музична творчість. Будівництво фортець та міських укріплень. Особливості архітектури Київської Русі. Міжнародне значення Київської Русі та Галицько-Волинської держави.

Тема 5. Українські землі під владою Литви та Польщі (друга половина XIV – перша половина XVI ст.)

Українські землі під владою Великого князівства Литовського і Польщі. Зростання політичної могутності Великого князівства Литовського. Боротьба за оволодіння Галицько-Волинським князівством. Включення до складу Литви Східної Волині, Сіверщини, Київщини і Поділля. Політика великих литовських князів на українських землях. Суспільно-політичний устрій держави. Кревська унія /1385р./ Боротьба проти наступу німецьких лицарів. Грюнвальдська битва і участь у ній українських воїнів. Литовський князь Вітовт, його зовнішня політика. Ліквідація удільних князівств. Зміцнення Московської держави та її боротьба з Великим князівством Литовським за Сіверську землю. Діяльність князя К.Острозького.

Зміни в суспільно-політичному устрої Великого князівства Литовського. Зростання ролі шляхти. Соціально-економічний розвиток українських земель в XV - першій половині XVI ст. Магдебургське право. Перший і другий Литовські статuti. Поступове закріпачення селян.

Формування і вихід на історичну арену українського козацтва. Територія розселення козаків, заняття, побут. Князь Д. Вишневецький і заснування Запорозької Січі (1550-ті рр.). Запорозька Січ - "козацька християнська республіка" .

Тема 6. Українські землі в другій половині XVI- першій половині XVII ст.

Люблінська унія 1569 р. Утворення Речі Посполитої. Посилення соціально-економічного, національного і релігійного гноблення наприкінці XVI - в перші десятиліття XVII ст. Берестейська церковна унія (1596 р.), її причини та наслідки.

Зростання чисельності та авторитету козацтва.. Перші козацько-селянські повстання під проводом К. Косинського та С. Наливайка.

П. Конашевич-Сагайдачний - перший гетьман України. Морські походи запорожців. Перетворення козацтва в провідну верству українського народу.

Відновлення православної ієрархії. Хотинська битва (1621 р.). Антикозацька політика польського уряду.

Козацько-селянські повстання проти польського панування: М. Жмайла (1625 р.), Т. Федоровича-Трясила (1630 р.), П. Бута (Павлюка), Д. Гуні і Я. Острянині (1637-1638 рр.). "Ординація" 1638 р.

Тема 7. Національно-визвольна війна українського народу (1648-1658рр). Україна в період «Руїни».

Причини, характер, рушійні сили і мета національно-визвольної війни.

Богдан

Хмельницький. Основні етапи війни. Перемоги під Жовтими Водами і Корсунем. Битва під Пилявцями. Облога Львова і Замостя. Зборівський договір. Утворення Української козацької держави – Гетьманщини. Політичний, адміністративний та соціально-економічний розвиток Гетьманщини. Молдавські походи козацтва. Битва під Берестечком. Білоцерківський мирний договір. Розгром польського війська під Батогом, бої під Монастирищем і Жванцями. Жванецька угода.

Українсько-російська міждержавна угода 1654р. Відновлення війни з Польщею. Перебіг воєнних подій у 1654-1655 рр. Віленське перемир'я. Ускладнення політичної ситуації в Україні після смерті Б. Хмельницького. Ю. Хмельницький. Обрання гетьманом І. Виговського.

Альтернативи історичного розвитку України. Розгром московських військ під Конотопом (1659 р.). Друге гетьманування Ю. Хмельницького. Переяславський договір 1659 р. і обмеження автономії України. Московсько-польська війна. Чуднівська угода України з Польщею. Розкол України на два гетьманства - Правобережне і Лівобережне (1663р). Гетьмани П. Тетеря та І. Брюховецький.

Андрусівське перемир'я 1667 р. та закріплення поділу України між Москвою і Польщею. Гетьманування П. Дорошенка, його зусилля з відновлення соборності України. Проголошення П. Дорошенка гетьманом всієї України (1668 р.).

Новий розкол українських земель. Лівобережний гетьман Д. Многогрішний. Спустошення Правобережжя турками, татарами і поляками. Бучацький мирний договір (1672 р.). Третє гетьманування Ю. Хмельницького. Чигиринські походи. Знелюднення Правобережної України. Занепад державності на Правобережній Україні і утвердження тут влади Речі Посполитої.

Збереження автономного статусу українських земель на Лівобережжі. Глухівські статті 1669 р. Обрання гетьманом І. Самойловича. Конотопські статті 1672 р. Перетворення України в гетьманську аристократичну державу. "Вічний мир" між Москвою і Польщею (1686 р.) і остаточне закріплення поділу України. Ліквідація автономії Української православної церкви (1685 р.).

Тема 8. Соціально-економічний та політичний розвиток України в кінці XVII- першій половині XVIII ст.

Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи. Коломацькі статті.

Другий Кримський похід. Відновленні козацького устрою на Правобережній Україні. С. Палій. Національно-визвольне повстання 1702-1704 рр. Україна на початку Північної війни. Участь українських полків у війні. Таємна дипломатія І. Мазепи. Його перехід на бік Карла XII та наслідки цієї акції для України. Зруйнування Чортомлицької Січі. Полтавська битва. Смерть І. Мазепи. Гетьман у вигнанні.

Пилип Орлик та його “Конституція”. Посилення колоніальної політики Російської імперії щодо України в першій чверті ХУІІІ ст. Решетилівські статті. Гетьман І. Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії на чолі з Вельяміновим. Наказний гетьман П. Полуботок. Боротьба старшини за відновлення гетьманства. Гетьман Д. Апостол. Економічна політика, реформи судових установ. Правління гетьманського уряду.”

Останній гетьман України К. Розумовський. Обмеження козацького самоврядування на Слобожанщині. Реорганізація козацьких полків в регулярні полки російської армії. Прагнення старшини до урівняння в правах з російським дворянством. Запровадження в Україні кріпосного права (1783 р.).

Правобережна Україна під владою Польщі. Посилення соціального і національно-релігійного гноблення українського народу. Народні рухи. Опришки. Олекса Довбуш. Гайдамаччина. Повстання 1734 р. і 1750 р. Коліївщина (1768 р.). М. Залізняк та І. Гонта. Поділи Речі Посполитої.

Тема 9. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині ХІХ ст.

Російсько-французька війна 1812 р. і Україна. Економічне становище та соціальна боротьба в першій половині ХІХ ст. Повстання У.Кармелюка. Масонство в Україні. Декабристи в Україні. “Південне товариство”. “Товариство об’єднаних слов’ян”. Повстання Чернігівського полку. Вплив польського повстання 1830-1831 рр. на Україну. Деполонізація та активний наступ русифікації на Правобережжі. Здійснення інвентарної реформи.

Початок українського національного відродження. В.Капніст та діяльність автономістів. Поява перших історичних творів. Утворення Кирило-Мефодіївського товариства. Програмні твори кирило-мефодіївців. Т.Г.Шевченко в українському національному русі та вплив його творів на формування української національної ідеї.

Промисловий переворот. Перші українські промисловці-мільйонери.

Діячі українського національного руху в Галичині. Наслідки реформ Марії Терезії та Йосифа ІІ. Роль греко-католицького духовництва у процесі національного Відродження. Демократично-просвітницький гурток “Руська трійця”. Альманах „Русалка Дністрова”. Західноукраїнські землі під час революції 1848-1849 рр. в австрійській імперії. Головна руська рада. Закарпатські “будителі”. Лук’ян Кобилиця. Скасування кріпосницької залежності та панщини в Західній Україні.

Тема 10. Українські землі в другій половині ХІХ ст.

Кримська війна (1853-1856 рр.) і піднесення селянського антикріпосницького руху в Наддніпрянській Україні. Передумови реформ в Російській імперії в 60-90тих рр.. ХІХ ст. Маніфест і положення 19 лютого 1861 р. Особливості селянської реформи. Реформи 60-70 – х років: земська, міська,

освітня, судова, фінансова, військова та їх історичне значення.

Промисловий розвиток українських земель в пореформену добу. Будівництво залізниць. Швидкий розвиток важкої промисловості в Донбасі і Придніпров'ї. Притік іноземного капіталу. Народження вітчизняної буржуазії. Активізація українського національного руху. Виникнення громад та їх діяльність. Наступ на український рух: заборона недільних шкіл (1862 р.), Валуєвський циркуляр (1863 р.). Нова хвиля антиукраїнської реакції. Емський указ (1876 р.).

"Малоросійство" у Наддніпрянській Україні. М. Костомаров, П. Куліш, М. Драгоманов та їх суспільно-політичні погляди. Участь українців у народницьких організаціях. Піднесення визвольного руху в Україні в 90-х рр. XIX ст. "Молоді громади", "Братство Тарасівців", "Загальна українська безпартійна демократична організація".

Становище українських земель у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст. Адміністративний статус західноукраїнських земель. Промисловий та аграрний розвиток Галичини, Північної Буковини і Закарпаття. Початки трудової еміграції.

Нове піднесення визвольних змагань галицьких українців. "Народовці" і "москвофіли". Вплив на Галичину наддніпрянських діячів українства. "Руська бесіда", "Просвіта" (1868 р). Товариство ім. Т. Шевченка (1873 р.). Молоде покоління галицьких демократів: І. Франко, М. Павлик, К. Трильовський, Ю. Бачинський. Русько-Українська Радикальна партія (1890 р.). Становлення ідеї державної незалежності України.

Економічний розвиток України на зламі XIX-XX ст. Колоніальний характер розвитку української промисловості і сільського господарства.

Культура України XIX ст.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування проводиться у тестовій формі. Студенти отримують тестовий білет і виконують протягом 1-2 академічних годин.

Для проведення тестування приймальною комісією попередньо готуються тестові завдання відповідно до «Програми вступного випробування». Вступне випробування проводиться у строки передбачені Правилами прийому до Природничо-гуманітарного фахового коледжу ДВНЗ «УжНУ».

Вступник одержує варіант завдання, який містить від 20 до 30 тестових питань. Вірне виконання усіх тестових завдань оцінюється в **200 балів**.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. – 3-тє вид., доповн. – К., 2010.
2. Гупан Н. М., Пометун О. І., Фрейман Г. О. Історія України. 10 кл. Рівень стандарту. Академічний рівень / Н. М. Гупан, О. І. Пометун, Г. О. Фрейман. – К.: Видавничий дім «Світ знань», 2010. – 288 с.
3. Історія України: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Гісем О.В., Мартинюк О.О. – Х. : ПП «АН ГРО плюс». – 256 с.
4. Історія України: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Реєнт В.П., Малій О.В. – К.: Генеза, 2011. – 240 с.
5. Історія України: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. /

- Струкевич О.К. – К.: Грамота, 2009. – 288 с.
6. Історія України.: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Кульчицький С. Довідник з історії України – К., 2019.
 7. Кульчицький Ф.Г. С.В., Історія України: підручник для 10 кл. загальноосвіт. наавч. закл.: рівень стандарту. академічний рівень / С. В. Кульчинський, Ю. Г. Лебедєва. – К.:Генеза, 2010. – 304 с.
 8. Мудрий М. М., Історія: Україна і світ : (інтегр. курс, рівень стандарту) : підруч. для 10 кл., заг. серед. освіти / М. М. Мудрий, О. Г. Аркуша. – Київ: Генеза, 2018. – 228 с.: іл., карти.
 9. Плохій С. Брама Європи / Сергій Плохій; пер. з англ. Романа Ключка. – Харків: Книжковий Клуб “Клуб Сімейного Дозвілля”, 2016. – 496 с.
 10. Пометун О. І., Гупан Н. М. Історія України. 11 кл. Рівень стандарту. Академічний рівень / О.І Пометун, Н. М. Гупан. – К.: Освіта, 2011.
 11. Реєнт ,О. П .Історія України, 10 кл. Рівень стандарту, академічний рівень /О. П. Реєнт, О. В. Малій. – К.: Генеза, 2010. – 240 с.
 12. Савельєв О.М. Історія України. Довідник, хронологія подій, словник для учнів та абітурієнтів. – Тернопіль, 2010.
 13. Струкевич О. К., Романюк І. М., Дровозюк С. І. Історія України. 11 кл. Рівень стандарту. Академічний рівень / О. К. Струкевич, І. М. Романюк, С. І. Дровозюк. – К.: Грамота, 2011.
 14. Турченко, В.М. Мороко. – К.: Генеза, 2009. – 352 с.: іл., карти.
 15. Швидько Г.К. Історія України XVI – XVIII ст.: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Г.К. Швидько. – К.: Генеза, 2008. – 336 с.: іл., карти.